

MOJE PRVÉ STRETNUTIE S LEVOM ZACHAROM

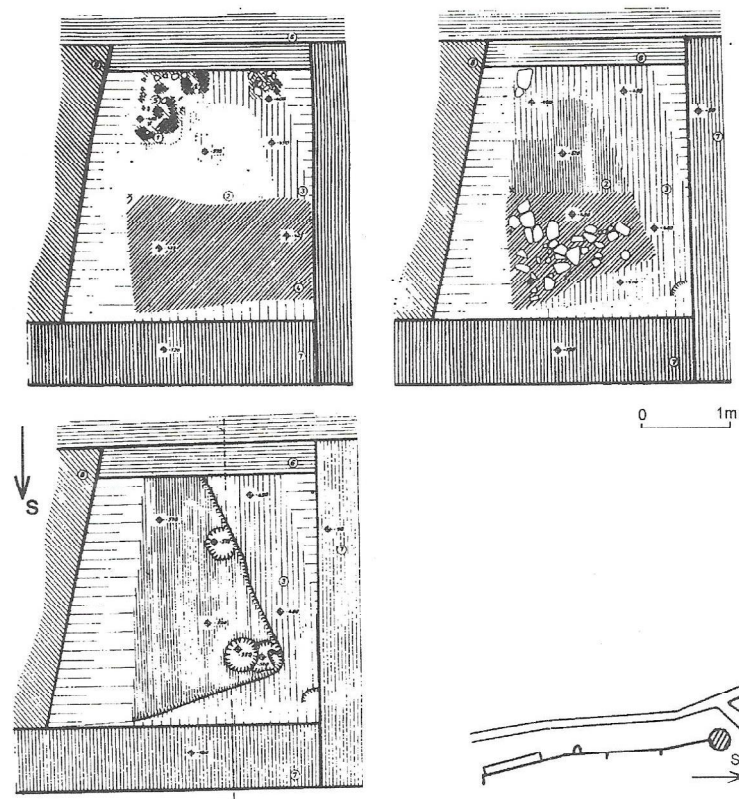
BELO POLLA

V spomienke na mladého priateľa, nádejného zanieteného archeológa Leva Zachara musím zdôrazniť, že celou svojou dušou, celým svojím ja sa venoval, vlastne chcel sa venovať archeológii, predovšetkým sa chcel zamerať na štúdium laténskeho obdobia na Slovensku. Spomínam si na naše prvé stretnutie. Bol ešte poslucháčom archeológie na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Poznal som ho ako zanieteného študenta, ktorého som už vtedy považoval za nádejného budúceho slovenského archeológa. A naozaj sa ním stal, žiaľ zákerná choroba pretrhla niť jeho mladého života (18. 3. 1994) plného elánu s množstvom plánov do budúcnosti.

Lev Zachar mi bol blízky aj preto, že som poznal jeho rodičov. S jeho oteckom, ktorý sa neskoršie stal naším význačným hercom, režisérom, ale i výtvarným umelcom som sa poznal ešte z vysokoškolských štúdií, keď sme bývali vo vysokoškolskom internáte Svradov. A aj toto bolo jednou z príčin, že od samého začiatku vysokoškolských štúdií som si všimol mladého Leva Zachara.

Po absolvovaní vysokoškolského štúdia (1969) zúčastnil sa na archeologickom výskume Bratislava - most ako brigádnik, kým nedostal trvalé zamestnanie v Slovenskom národnom múzeu v Archeologickom ústave v Bratislave. Uvedený archeologický výskum prebiehal na pomerne veľkej ploche (Rybné námestie - Židovská - Kapucínska ulica), na ktorej sa nachádzali nielen stredoveké, včasnohistorické, ale i praveké nálezy, a taktiež nálezy z obdobia laténu, ktorému sa Zachar chcel venovať. Ako vedúci som poveril kolegu Zachara, aby predovšetkým sledoval nálezy z praveku, menovite z laténskeho obdobia, ktoré sa nachádzali v podstate na celom výskume.

V priestoroch severozápadného nárožia mestských hradieb, ktorých základy boli zapustené hlboko až po skalné podložie na priesečníku Židovskej a Kapucínskej ulice, začal Lev Zachar robiť v podstate svoj prvý samostatný archeologický výskum. Pustil sa doň s vervou preňho typickou. Tu, v tomto veľmi komplikovanom (stratigrafickom) priestore podarilo sa mu odkryť a získať nielen pomerne veľa keramického laténskeho materiálu, ale aj odkryť a pobrať i pozostatky sídliskových objektov. Z niektorých zachytil zvyšky, z niektorých i zvyšky kamenných „základov“. Podarilo sa mu odkryť i systém kolových jám, celé kusy mazanice, ktoré pochádzali z laténskych „chát“. Situáciu na tomto úseku - polohe - zvládol s rutinou už skúseného archeológa, i napriek tomu, že uvedené laténske pamiatky sa nachádzali v hĺbke 450-480 cm (obr. 1). Situácia v tomto priestore výskumu bola naozaj komplikovaná, lebo kultúrna vrstva bola silne premiešaná keramickými i kovovými nálezmi. Zacharova terénna dokumentácia, fotografická, meračská i kresebná boli vzorne a veľmi starostlivo vedené. Práve tá mu pomáhala rozriešiť problém laténskeho osídlenia na polohe uvedeného priesečníku Kapucínskej a Židovskej ulice. Pri výskume sa zišlo až na skalné

Obr. 1. Sonda XX/68 (úsek 3) - laténsky objekt: X - kosti; l - uhľiky; t - keramika;
 1 - červená spálená zem; 2 - podložie; 3 - žltá zem; 4 - černoziem; 5 - piesčitá zem s kamením;
 6 - hradobný múr; 7 - kamenné murivo; 8 - tehlové murivo

granitové podložie, v ktorom narazil na „architektonický útvar“ doňho zapustený. Datoval ho ako objekt z obdobia laténu, no nepodarilo sa mu identifikovať a určiť jeho funkciu.

Výsledky výskumu L. Zachara na uvedenej polohe potvrdili, že i v týchto priestoroch starej Bratislavy bolo laténske osídlenie. Z nálezov, ktoré sa mu podarilo získať okrem typickej laténskej keramiky, upozorňujem predovšetkým na kovový pozlátený pliešok s rytým ornamentom.

Ďalej musím konštatovať, že pracovný i nálezový denník a celú dokumentáciu viedol vzorne a že práve ona mi pomohla pri celkovom hodnotení tejto polohy, za čo mu patrí moja vďaka. Ale i on sám „svoj výskum“ na bratislavskom suburbiu na uvedených polohách využil vo svojej väčšej štúdií (1982)¹ venovanej problematike bratislavského keltského oppida.

Som veľmi rád, že v prvých dňoch „rozbehu“ nášho milého kolegu mohol som s ním spolupracovať ako s mladým a nádejným archeológom. A i napriek tomu, že nás zanechal priamo v rozbehu svojej vedeckovýskumnej činnosti, spomienka na spoluprácu s ním ostane natrvalo v pamäti.

¹ ZACHAR, L: Príspevok k problematike Bratislavského oppida. Zborník SNM 76, História 22, 31-49.